

A Fővárosi Ítéltábla az Őszy Ügyvédi Iroda (fél címe 1., ügyintéző ügyvéd: dr. Őszy Tamás) által képviselt felperes neve (felperes címe.) felperesnek - a Kelemen, Mészáros, Sándor és Társai Ügyvédi Iroda (fél címe 2, ügyintéző ügyvéd: dr. Balázs Gábor) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe.) I. rendű alperes, II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe.) II. rendű alperesek ellen sajtó-helyreigazítás miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. november 30. napján kelt 35.P.24.869/2016/10. számú ítélete ellen az alperes részéről 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja és a felperes keresetét teljes egészében elutasítja, a II. rendű alperes illetékfizetési kötelezettségére vonatkozó rendelkezését mellőzi.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 45.000 (negyvenötezer) forint + áfa együttes első- és másodfokú perköltséget.

A 66.000 (h...anhatezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A fellebbezés szempontjából releváns tényállás szerint 2016. szeptember 8. napján a II. rendű alperes által működtetett ... műsorfolyamában, az „...” című műsorban, „Kriszti” fantázia névvel televíziós riport került adásba. A riportalany védelme érdekében a beszélgetés során a képmását és hangját is torzítottan jelenítették meg. A riport témája ugyanis a sajtóban megjelent az a hír volt, miszerint egy magyarországi befogadó otthonban a gondozottak sérelmére szexuális visszaélések történtek, ami miatt nyomozás is indult. Az ... műsorfolyamában lejátszott riport 2016. szeptember 8. napján az I. rendű alperes által szerkesztett ...hu internetes sajtótermékben is megjelent.

A felperes sérelmezte a beszélgetésben elhangzottakat, ezért 2016. október 5. napján helyreigazítás iránti igényt juttatott el az alperesekhez, melyben kérte az alábbi helyreigazító közlemény közzétételét:

„Az című műsorának 2016. szeptember 8. napján közzétett adásában és az ...hu internetes portálon 2016. szeptember 8. napján „Kriszti” címmel megjelent riportunkban valótlanul híreszteltük, hogy a befogadóotthonban 9 éves, 13 éves gyerekeket szexre kényszerítenek a nevelők. Valótlan tényeket állítottunk azzal, hogy a nevelők 9-10 évesekkel szexuális kapcsolatot létesítettek játékkért, a nagybacsáknak több zsebpénzért cserébe. Valótlanul híreszteltük, hogy a

nevelőotthonban gondozott gyerekek begyógyszerezik magukat, felvágják az erüket - azt sugallva, hogy mindezen események kiváltó oka a riportban szereplő bűncselekmények, melyek elkövetését a riport a nevelőknek tulajdonít. Valótlannul híreszteltük továbbá a riportban említett facebook-oldalra hivatkozva, hogy kislányokat, kisfiúkat, tehát mindkét nemet szexualitásra kényszerítettek a nevelők, van, akit brutálisan megerőszakoltak. Valótlannul állítottuk, hogy több gyereknek is orálisan kellett kielégítenie a nevelőt, és hogy az érintett gyerekek 9-10 évesek.

Ezzel szemben a valóság az, hogy a gyermekotthonban nem történt olyan eset, hogy a gyerekek begyógyszerezték magukat, illetve felvágták az erüket. A nevelők nem létesítettek a gyermekekkel szexuális kapcsolatot, és nem követtek el a sérelmükre erőszakos cselekményeket."

Miután az alperes nem tett közzé helyreigazítást, a felperes 2016. október 24. napján érkezett keresetében azt kérte, az elsőfokú bíróság kötelezze az I. rendű alperest a helyreigazítás közzétételére mind a hírportálon, mind az „...” című műsorban az eredeti megjelenéshez hasonló módon.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték, arra hivatkozva, hogy a perbeli riport alapján a felperes nem azonosítható, így hiányzik a perbeli legitimációja. Amennyiben a felperes azonosítható is lenne, a ...i Rendőr-főkapitányság 2016. szeptember 9. napján kiadott közleménye, és az EMMI tájékoztatása alapján a riportban elhangzottak az eljárások állapotának megfelelnek, ezért a PK 14. számú állásfoglalás alapján a kereset nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét részben megalapozottnak találta és kötelezte az I. rendű alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 8 napon belül azhu internetes portálon 2016. szeptember 8. napján „Kriszti” címmel megjelent riporttal azonos módon és formában jelentesse meg az alábbi helyreigazítást:

„Azhu internetes portálon 2016. szeptember 8. napján „Kriszti” címmel megjelent riportunkban valótlannul híreszteltük, hogy a riportban hivatkozott befogadóotthonban 9 éves, 13 éves gyerekeket szexre kényszerítettek a nevelők. Valótlannul tényeket állítunk azzal, hogy a nevelők 9-10 évesekkel szexuális kapcsolatot létesítettek játékkért, a nagyobbacskaiknak több zsebpénzért cserébe. Valótlannul híreszteltük, hogy a nevelőotthonban gondozott gyerekek begyógyszerezik magukat, felvágják az erüket - azt sugallva, hogy mindezen események kiváltó oka a riportban szereplő bűncselekmények, melyek elkövetését a riport a nevelőknek tulajdonít. Valótlannul híreszteltük továbbá a riportban említett facebook-oldalra hivatkozva, hogy kislányokat, kisfiúkat, tehát mindkét nemet szexualitásra kényszerítettek a nevelők, van, akit brutálisan vagy megerőszakolnak. Valótlannul állítottuk, hogy több gyereknek is orálisan kellett kielégítenie a nevelőt, és hogy az érintett gyerekek 9-10 évesek."

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, azzal hogy a le nem rótt illeték megfizetésére a Magyar Állam javára egyenlő mértékben köteles mind a felperes, mind a II. rendű alperes, egyéb költségeiket pedig a felek maguk viselik.

Rögzítette, hogy a sérelmezett műsorszám leiratát az alperesek csatolták, az abban foglaltakat a felperes sem vitatta, így való tényként fogadta el, hogy a beszélgetés ezen dokumentumban foglalt tartalommal zajlott le. Hangsúlyozta, hogy a beszélgetésből megállapítható, hogy az egy ...i nevelőintézzettel kapcsolatos, amelynek a fenntartója az Emberi Erőforrások Minisztériuma, ezért álláspontja szerint a felperes egyértelműen azonosíthatóvá vált önmagában ezen riportban elhangzottak alapján is.

Idézte a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi. CIV. törvény (Smtv.) 12. § (1) bekezdését. Az 1952. évi III. törvény (Pp.) 342. § (2) és 345. § (2) bekezdés

alapján rögzítette, hogy az alpereseket terhelte a sérelmezett közlések valóságtartalmának bizonyítása.

Az alperesek által a per első tárgyalását követően csatolt, egy később adásba került híradó műsorszámában elhangzottakat - melynek leiratát ugyancsak csatolták - az alperesi érvelés alátámasztásául nem fogadta el. Ebben a műsorban egy szakember többek között úgy nyilatkozott: „Ebben a történetben is nem tudom, hogy mennyi az igazság. Azt tudom, hogy a kislány retteg.” Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperesek a bizonyítékot a Pp. 345. § (2) bekezdése alapján késve csatolták, de annak tartalma sem alkalmas arra, hogy az I. rendű alperes által közöltek valóságát bizonyítsa.

A PK 14. számú állásfoglalásra való hivatkozás körében azt hangsúlyozta, hogy a perben sérelmezett cikk ténylegesen tartalmazza a „vizsgálatot indítanak”, és „a rendőrségre több bejelentés érkezett” szavakat, azonban a riport felépítése, a riportban használt kifejezések alapján az átlagnéző számára nem az derül ki, hogy esetlegesen egy folyamatban lévő vizsgálatról, illetve büntetőeljárásról van szó. Az elhangzottakat úgy értelmezi, hogy a sérelmezett közlések megtörténtek, mivel ezen magatartások megtörténtét a riport kétségtelen, befejezett tényként kezeli.

A helyreigazítás szövege körében rámutatott arra, hogy egységes a joggyakorlat a tekintetben, miszerint a felperes által indítványozott helyreigazítás szövege a bíróságot a kereseti kérelem és ellenkérelem korlátai között nem köti. A Pp. 345. § (3) bekezdése alapján a rendelkező rész szerinti helyreigazítást találta indokoltnak a cikkben megjelentek vonatkozásában, mivel azon keresztül a valótlanossággal szembeni valóságot az átlagnéző megismeri. Ezt meghaladóan, olyan állításokat kívánt a felperes a közleményben feltüntetni, amelyek a sérelmezett közlések valótlanosságából nem feltétlenül következnek, ezért e körben a keresetet elutasította.

Mivel a felperes az internetes sajtótermékben, valamint a lineáris médiaszolgáltatásban közölteket is sérelmezte, és kereseti kérelmében mindkét tartalom tekintetében kérte a médiaszolgáltatót helyreigazító közlemény közzétételére kötelezni, rámutatott az elsőfokú bíróság arra, hogy az Smtv. 12. § és a Pp. 343. § (1) bekezdése alapján az ...hu szerkesztősége kizárólag az ...hu internetes sajtótermékben közzétett közlemények vonatkozásában kötelezhető helyreigazítás közzétételére. A II. rendű alperest, mint médiaszolgáltatót lehet kötelezni a lineáris médiaszolgáltatásban megjelenő tartalomban közöltekért. A felperes azonban fenntartott keresetében kizárólag az I. rendű alperest kérte kötelezni helyreigazító közlemény közzétételére, a II. rendű alperest nem, ezért az elsőfokú bíróság elutasította a felperesi keresetnek azon részét, hogy az I. rendű alperest kötelezze helyreigazításra az ... műsorfolyamában.

Az ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést.

Kérték az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és az ügy érdemét tekintve a felperesi kereset elutasítását, valamint felperes marasztalását az eljárás során felmerült alperesi perköltségekben. Másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérték, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását, valamint a felperes másodfokú perköltségekben való marasztalását.

Előadták, hogy a sérelmezett riportban sem a felperes neve, sem címe nem hangzott el, csupán az került közzétételre, miszerint a befogadóotthon a ...ben található. Ez azonban önmagában nem alkalmas a felperes személyének beazonosítására, mert ebben a kerületben számos nevelőotthon, illetve gyermekotthon található. Észrevételezték, hogy az ítélet indokolásában iratellenesen rögzítette azt az elsőfokú bíróság, miszerint az intézmény fenntartója megjelölésre került a riportban.

Ezen túlmenően a beszélgetés során számos alkalommal elhangzott, hogy sem a felperest, sem a

riportban nyilatkozó gyermek kilétét nem kívánják felismerhetővé tenni, erre - a műsorból vett szóhasználat - külön „vigyáztak” a műsor közzététele során.

Hivatkoztak arra is, hogy a felperes által kért és az elsőfokú bíróság által részben megítélt helyreigazító közlemény nem felel meg az Smtv. 12. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésnek. A közlemény ugyanis nem jelöli meg, hogy kiről kerültek valóltan tények közzétételre, illetve nem derül ki, hogy mely személy vonatkozásában kéri a felperes a való tények közzétételét. Megjegyezték, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt helyreigazító közlemény sem pótolta ezt a hiányosságot, ezért a megítélt helyreigazítás szövege jogszabálysértő. Sérelmezték azt is, hogy ezen hivatkozásukat, melyet az elsőfokú eljárás során is előterjesztettek, az elsőfokú bíróság ítéletében még utalás szintjén sem említette meg.

Érdemben arra hivatkoztak, hogy a sérelmezett riportban, illetve a későbbi ... című műsorszámban is egyértelműen közzétételre került, hogy az ügyben büntetőeljárás, illetve az Emberi Erőforrások Minisztériumának vizsgálata folyamatban van. A riportban ezen eljárások állásáról hitelt érdemlően számoltak be, ezért határozott álláspontjuk szerint jelen eljárásban a PK 14. számú állásfoglalás alapján sajtó-helyreigazításnak nincs helye. Idézték a riport erre vonatkozó részleteit és hivatkoztak az Smtv. 13. §-ban megfogalmazott tájékoztatási kötelezettségükre. A műsorban elhangzott beszélgetés tárgyát képező hír ugyanis egyértelműen közérdeklődésre számot tartó országos esemény, illetve vitatott kérdés volt. Amennyiben alperesek ezen eseményről, illetve kérdésekről nem számolhatnak be, az a demokratikus közvélemény kialakításához szükséges nyilvánosság korlátozását jelentené, tekintettel arra, hogy országos közügyről történő beszámolás lehetőségét vitatná el az alperesektől.

Ezen túlmenően a felperes által sérelmezett közlések a műsorban foglaltak szerint is valós közlések voltak, idézték az erre vonatkozó részeket. E körben hivatkoztak arra is, hogy mind a minisztérium, mind a nyomozó hatóság felé megkereséssel éltek a folyamatban lévő eljárások állását illetően.

Utóbb csatolták az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) által a kormány.hu honlapon 2017. április 4. napján közzétett törvénymódosítási javaslat tervezetét. Ennek indokolása szerint a tervezet elkészítésére többek között a felperesi gyermekotthonnal kapcsolatosan felmerült és a riporttal is érintett ügyek miatt került sor. A lefolytatott vizsgálatok alapján szükségesnek látták a gyermekek biztonságának erősítését, a bántalmazások megelőzése érdekében további intézkedések megtételét, melyek a törvénymódosításban öltöttek testet.

Csatoltak egy internetes híradást is, amely szerint Polt Péter legfőbb ügyész egy országgyűlési képviselő kérdésre azt válaszolta, hogy a nyomozóhatóság 2016. szeptember 9. napján az ... utcai nevelőotthonban elkövetett erőszakos közöszlenség gyanúja miatt indított - feljelentés kiegészítést követően - nyomozást.

Az ítélet hatályon kívül helyezését a Pp. 3. § rendelkezéseinek megsértése miatt kérték, azzal, hogy indítványozták a ... és az EMMI megkeresését is.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes a műsorban elhangzott azon információ alapján, miszeint a történet helyszíne a ...ében található befogadó otthon, beazonosíthatóvá vált. Ezen túlmenően a riportban utalás is elhangzott azon Facebook csoportra, amelyen folytatott beszélgetésben az ... utcát is megnevezték. A törvénytervezet indokolásában foglaltak a műsorban elhangzott és a felperes által sérelmezett konkrét tényeket nem támasztják alá, legfeljebb csak valamiféle gyanú igazolható. A műsor azonban befejezett tényként, megtörtént eseményként említette a keresettel érintett eseményeket és csak utalás szintjén említette a vizsgálatokat. Éppen ezért a PK 14. számú állásfoglalás alapján az alperesek nem mentesülhettek a bizonyítás alól.

Az alperesek fellebbezése megalapozott.

A másodfokú bíróság a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján csak a fellebbezéssel érintett részben bírálhatta felül az elsőfokú határozatot.

Az elsőfokú bíróság a tényállást kellő mélységben feltárta, az alkalmazandó jogszabályokat helyesen jelölte meg, levont következtetéseivel azonban a másodfokú bíróság az alábbiak szerint csak részben értett egyet.

Azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes rendelkezik perbeli legitimációval, személye a sérelmezett műsorszám alapján beazonosíthatóvá vált. A riport elején tisztázták, hogy nem nevelőotthonról, hanem befogadó otthonról van szó. Ezt követően arról esik szó miért, milyen körülmények között került a riportalany az otthonba. Az ottani körülmények érzékeltetése során közli, hogy az őt is érintő csoportban csak 14 évesnél idősebbek vannak, egy szobában hatan vannak a többiben négyen. A műsor végén ismét visszatérnek a helyszín kérdéseire oly módon, hogy ez a hely egy átmeneti befogadóotthon, ami ...en van. A műsorvezető megnyugtatja a riportalanyt, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a ... is vizsgálatot indított, a Facebook oldal és a perbeli nyilatkozat is hozzájárul az igazság napfényre kerüléséhez, tehát előbb utóbb kiderül hol van az intézmény. Erre hangzik el a nyilatkozat, hogy a ...ben van az otthon. A műsorvezető azt is hozzáteszi, hogy a Facebook oldal címében benne van az intézmény megjelölése.

Mindezek az adatok még akkor is beazonosíthatóvá teszik a felperes személyét ha a ...ben több hasonló intézmény működne. Ezt a tényt egyébként az alperes csak állította, de semmivel sem támasztotta alá. Az intézmény jellege, tágabb földrajzi megjelölése, a szobák befogadó képessége, az elhelyezés rendszere legalábbis egy szűkebb, pl. konkrét helyismerettel rendelkező körben a felperest beazonosíthatóvá tette, amely a PK 13. számú állásfoglalásban kifejtettek alapján elégséges ahhoz, hogy a felperes a közlés érintettjeként fellépjen.

Érdemben azonban a másodfokú bíróság az alperesi állásponttal értett egyet. A Legfelsőbb Bíróság PK 14. számú állásfoglalása szerint a sajtóközlemény kifogásolt tényállításának valóságát a sajtószerv köteles bizonyítani. Az olyan sajtóközlemény valóságát is általában a sajtószerv köteles bizonyítani, amely híven közli más személy tényállítását, nyilatkozatát, vagy átveszi más szerv (sajtószerv) közleményét. Nincs azonban helye sajtó-helyreigazításnak, ha a sajtószerv valamely büntető eljárás jogerős befejezése előtt a valóságnak megfelelően tájékoztatta olvasóit a vádirat tartalmáról, a nyilvános tárgyalásról vagy a nem jogerős büntető bírósági ítéletről. A joggyakorlat a sajtószerv mentesülését tágan értelmezi. Nemcsak a büntető, de bármely más eljárásról külön bizonyítási kötelezettség nélkül tájékoztathatja a sajtó a közvéleményt amennyiben az ügy állásának megfelelő ismereteket tesz közzé.

Jelen esetben a riport közreadásának másnapján kelt az a határozat, mely a nyomozást elrendelte. Azt azonban megelőzte egy júliusi feljelentés, rendőrségi intézkedés, majd augusztus 31. napján egy újabb a korábbihoz hasonló bejelentés, illetve szeptember 2. napján a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság ...i Kirendeltségétől származó bejelentés, és az ennek nyomán elrendelt feljelentés kiegészítés is. A riport ezen előzményekről is beszámol és azt tárja a nyilvánosság elé, milyen események képezték ezen bejelentések tárgyát. A riportalany által felvázolt események, az annak nyomán tett bejelentések, végül a nyomozás elrendelése egységet képeznek. Ezt mi sem mutatja jobban, minthogy a nyomozás elrendelés tényének közlése az annak alapjául szolgáló történésekre vonatkozó információk nélkül értelmezhetetlen lenne.

Az alperes ezen alapul fekvő tényekről számolt be, melyek valóságát a büntetőeljárás eredménye fogja igazolni vagy cáfolni. Ez azonban nem képezi gátját annak, hogy arról az alperes beszámoljon.

Nem vitatható, hogy kiszolgáltatott helyzetben lévőket érintő minden ügy számot tarthat a közvélemény figyelmére. Különösen igaz ez akkor, ha gyermekekről van szó. Ez pedig azt jelenti, hogy az alperes a perbeli esetben ténylegesen csak jogát gyakorolta, és az Smtv. 13. § szerinti kötelezettségét teljesítette a riport közreadásával. A hasonló jellegű ügyekben fokozottan kell érvényesülni a sajtószabadság. Ez biztosítja ugyanis a demokratikus közvélemény megfelelő tájékoztatását. A közösség ezen joga csak kivételes esetben korlátozható, helyreigazításnak csak akkor lehetne helye, ha az ügy állása a közleményből nem derül ki vagy az információ félrevezető.

A perbeli esetben azonban az alperesi közlések módja a jogszabályi követelményeknek megfelelt. Az interjúban többször is elhangzik, hogy egy folyamatban lévő ügyről van szó, vizsgálat indult, és a ...-t is megkeresték. Az interjúalany mindannak közvetett tanúja, ami a vizsgálat tárgyát képezi. A nyilatkozatából is egyértelműen következik, hogy jelenleg tisztázatlan, bizonyíthatatlan vádakról van szó nem pedig annak állításáról, hogy azok az események amelyekről beszámol bizonyíthatóan megtörténtek.

Az ilyen jellegű közlések esetében éppen a helyreigazítás közzététele eredményezne félrevezető tájékoztatást. Olyan események, tények valótlanosságát állítaná, mely tények érdemi vizsgálatára még nem került sor.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - a fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseket nem érintve - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a perköltség viselésére is kiterjedő módon megváltoztatta és a felperes keresetét teljes egészben elutasította, mert a sérelmezett közlemény helyreigazításának nem volt helye.

A másodfokú bíróság olyan eljárási szabálysértést nem észlelt, ami miatt az eljárás megismétlése szükségessé vált volna, figyelemmel arra is, hogy az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérő indokok miatt a keresetet nem találta megalapozottnak, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének nem volt indoka.

Ebből az is következik, hogy a felperes köteles a II. rendű alperes részére, mind az elsőfokú, mind a másodfokú perköltséget megfizetni a Pp. 239. §-nak utaló szabálya és a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján. Az ügyvédi munkadíj mértékét a bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

A felperes illetékmentessége folytán le nem rótt illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. § alapján az állam viseli.

Budapest, 2017. április 12.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró

dr. Szabó Klára s.k.
bíró